Knotpraat 166

Stichting Landschapselementen Elburg

www.landschapselementenelburg.nl
Email adres redactie: knotpraat@gmail.com

Elburg, 13 januari 2020

Beste vrijwilligers,

Het afgelopen jaar is er in de media en de politiek veel te doen geweest over de klimaatverandering, het PAS en de stikstofcrisis. Vaak valt daarbij het woord biodiversiteit.
De SLE is al jaren bezig door middel van kleinschalige activiteiten de biodiversiteit te bevorderen. Zoals bijvoorbeeld het uitdunnen van houtsingels en het later aanplanten van bosplantsoen. In het halfjaarlijks overleg met de gemeente wordt er ook aandacht geschonken aan het vergroten van biodiversiteit o.a. door verandering van het bermbeheer.
Het afgelopen jaar hebben we veel zaagwerk verricht, de komende maanden is het planten aan de orde. Nu eerst een overzicht van wat we de afgelopen maanden allemaal gedaan hebben.
Op **zaterdag 16 november en vrijdag 22 november** was de SLE weer present op het terrein van de Scouting op 't Harde. In november 2018 zijn we daar voor het laatst aan het werk geweest. Toen zijn er 60 grotere en kleinere prunusbomen omgezaagd. Nu waren de dennenbomen aan de beurt. In totaal zijn er op deze twee dagen 33 dennenbomen en 1 dunne eik omgelegd.
Op en langs het terrein stonden nog vele prunusstruiken. Deze zijn alle vakkundig omgezaagd.
Dinsdag 26 november is de verreiker van de firma Wolf hier ingezet. Deze machine heeft 9 moeilijk bereikbare bomen in delen naar beneden gehaald. Alle vrijgekomen takken van de drie zaagdagen vormden een flink bult langs het toegangspad. Met de meegebrachte hakselaar van de fa. Wolf zijn deze alle versnipperd. Dit jaar komen we terug voor het planten van bosplantsoen.

Deze boom is door de verreiker boven vastgepakt en vlak boven de grond doorgezaagd.

De hakselaar in vol bedrijf

Steenuilenkast.

In de buurt van de Grote Kerk in Elburg had zich een steenuilenpaar genesteld en 4 jongen uitgebroed. Het nest was gelegen onder twee verschoven dakpannen. De dakpannen zijn weer op hun plaats gelegd en daardoor is deze nestgelegenheid vervallen. Om in de buurt een nieuwe nestgelegenheid te bieden is er door enkele vrijwilligers op **20 november** een steenuilenkast geplaatst in de treurwilg die staat op het terrein van de Grote Kerk.

Met één hand zich vastklampend aan de ladder brengt Jan Kuiper de zware steenuilenkast naar boven.

De kast ligt mooi horizontaal op een forse tak. De uitvliegopening komt op deze tak uit. De kast is vastgemaakt met enkele schroeven.

Opfriscursus motorkettingzaag.

Op **zaterdag 30 november** kwamen we bijeen op het bosterrein nabij het conferentieoord Noverosa. Dit terrein is eigendom van GLK (Gelders Landschap en Kastelen).
In november 2015 was de laatste opfriscursus, dus was het nodig om de puntjes weer eens op de i te zetten. GLK had van tevoren de te vellen bomen gemerkt. Victor Dijkshoorn (zoon van onze voorzitter) en Arjen Zwep, beiden werkzaam bij Vic Activating Landscape B.V., hadden zich bereid verklaard onze zagers bijscholing te geven.

Op nevenstaande foto beoordeelt Arjen Zwep de door Henk Garrits gemaakt kerfsnede, dit onder toezicht van de overige zagers en helpers. Zo werden ook de spin-en velsnede grondig bekeken door de leermeesters. Als een boom eenmaal geveld was werd er nog een grondige studie gemaakt van het snijvlak van de overgebleven stobbe. Opvallend was dat er veel gebruik werd gemaakt van een wig en een hevel. Ook werd op de werkhouding gelet en erop gewezen dat je de boom bij voorkeur van links moet benaderen. Bij het snoeien van de takken moet de zager ook links van de stam staan.

Aldus werden er op zeer correcte wijze 16 dennen en 3 berken omgelegd.
De takken werden door de helpers naar reeds bestaande rillen gesleept.

In de pauze werden we door de vriendelijke beheerders uitgenodigd om in een van de zalen van Noverosa rondom de open haard koffie te drinken. Frank had weer voor de broodjes gezorgd.
Noverosa is een conferentiecentrum van het Lectorium Rosicrucianum, een internationaal genootschap, gebaseerd op de leringen van de klassieke Rozenkruisers. Het conferentiecentrum telt enkele zalen, een logieshuis en een tempel. Het is geschikt voor bijeenkomsten met maximaal 200 deelnemers. De naam betekent 'Nieuwe Roos' en is symbool voor het geestelijke beginsel in ieder mens dat tot bloei kan komen. In een andere symboliek wordt er wel gesproken over de slapende goddelijke vonk die kan opvlammen.
Sinds 1934 organiseert de School van het Rozenkruis activiteiten op het terrein waar nu Noverosa gevestigd is. Het terrein was toen nog 250 hectare groot. Een groot deel van dit gebied is later verkocht. Met dat geld is een gebouw in Lage Vuursche gekocht waar tot op heden het Rozenkruisersconferentiecentrum Renova is gevestigd. Aanvankelijk werden er in de zomer tentenkampen georganiseerd waar de Rozenkruisers leer van Max Heindel werd bestudeerd. Later werden er ook gebouwen opgericht en werd de wijsbegeerte van het moderne Rozenkruis uitgedragen.
Sinds de jaren vijftig van de vorige eeuw worden veel bijeenkomsten van het jeugdwerk van het Lectorium Rosicrucianum gehouden op Noverosa. Daarnaast zijn er vele bijeenkomsten die uitsluitend gericht zijn op volwassenen die zich willen bezinnen op geestelijke bewustwording en vernieuwing. In 2013 is het gebouwencomplex gerenoveerd en uitgebreid.

Het Tempelpad

In twee werkochtenden, te weten **zaterdag 14 december en vrijdag 20 december** hebben onze vrijwilligers in totaal 44 wilgen geknot.
De wilgen staan allen aan de westkant van het Tempelpad met uitzicht op de oprukkende nieuwbouw van Elburg. Het Tempelpad loopt vanaf de Tempelweg met een bocht naar links naar de Melksteeg en is eigendom van Staatsbosbeheer. Het werk verliep volgens het bekende knotprocedé in enkele fasen. Fase 1: Het afknippen van de kleinere takken met de takkenschaar. Fase 2: Het snoeien van de knotten met de motorstokzaag of met behulp van ladder en motorzaag.
Fase 3: Het op de begane grond afkorten van de afgezaagde knotten met behulp van de EVA of de motorzaag. Fase 4: Het leggen van de staken haaks op het voetpad. De gemeente is zo vriendelijk om deze takken t.z.t. te versnipperen. Fase 5: Het mooi afwerken van de geknotte wilgen.
Al met al was het hard werken. Het was fijn dat we op zaterdagochtend in de prachtige woonboerderij van de familie Westerink konden pauzeren, de inwendige mens versterken en de moede ledematen wat rust geven.

Veel werk was het ook weer om staken en kleine knotten uit de sloot te halen. Met de hark en haakstok lukt dit meestal goed. Handmatig wil ook wel maar dan moet je wel zoals Leo hier, op de knieën.

De Vogelkijkhut

Ook vorig jaar was de vogelkijkhut zeer in trek bij de vogelaars. Dagelijks stonden er auto's geparkeerd langs de Zomerdijk en staken de lange lenzen uit de kijkgaten. In maart jl. hebben we op het pad naar de kijkhut een tapijt van berkenhoutsnippers gelegd ter dikte van 10 cm.
Deze snippers waren nu alweer weggetrapt in de grond. Dus moest er weer een nieuwe laag gelegd worden. Daarvoor hebben we de snippers van de wilgenbomen gebruikt die we 11 oktober jl. geproduceerd hebben bij de oeverzwaluwenwand.
Op **zaterdag 28 december** zijn in een strak geregisseerde en gestroomlijnde actie met behulp van 2 tandemassers, 1 enkelasser en 7 kruiwagens in 4 uur de houtsnippers te bestemder plekke gebracht.
De 2 tandemassers van de SLE en Pim A. hebben elk driemaal op en neer gereden, de enkelasser van Pedro tweemaal.

De kleinzoon van Koos helpt ijverig mee met het inladen van de snippers

De 7 kruiwagens staan klaar om beladen te worden met houtsnippers.

Verder moet nog vermeld worden dat 3 vrijwilligers op **woensdag 8 januari** ten gerieve van de vogelaars de zichtlijnen naar het Drontermeer open hebben gemaakt. Dit was voor het laatst gebeurd vorig jaar 25 januari. In een jaar tijd zijn de wilgenstruiken alweer flink uitgelopen. De takken waren echter nog zo dun dat we het met de takkenschaar afkonden.

De Stoopschaar

Evenals vorig jaar zijn we de eerste werkdag van het nieuwe jaar, **zaterdag 4 januari**, met 20 vrijwilligers aan de slag geweest op het landgoed "De Stoopschaar".
Vorig jaar hebben we de knotwilgen rondom de tweede poel geknot. Nu waren de wilgen rondom de eerste poel aan de beurt. Toen we door het grasland op weg waren naar het werkgebied werden een haas en een ree opgeschrikt. Ze verlieten snel hun rustplaats. Vooral de zeer snelle galop van de ree was mooi om te zien.
Het knotten van de wilgen en de verwerking van de takken ging, geroutineerd als de vrijwilligers zijn, in een snel tempo. Met de koffiepauze stond er dan ook een mooi rijtje van 16 geknotte wilgen rondom de poel.

In de pauze werden we gastvrij ontvangen door eigenaar Wouter Gorter. Koffie en thee stonden klaar. Op de tafel krentenbroodjes en appelbeignets. Daarnaast kregen we ook nog een kop snert. Kortom, de door de arbeid verbruikte calorieën werden ruimschoots aangevuld en werd er zo ook nog een reserve opgebouwd voor het werk na de koffie.
In de pauze hield onze voorzitter Ad zijn nieuwjaarsspeech. Hij bedankte alle vrijwilligers voor het vele werk wat zij in de natuur verricht hebben. Al dit werk in het afgelopen kalenderjaar komt tot uiting in enkele getallen die Ad opnoemde: 40 verschillende vrijwilligers hebben gemiddeld meegewerkt, er werkten gemiddeld per werkdag 19 vrijwilligers mee in 30 werkdagen op 20 verschillende werklocaties. Er zijn 500 bomen en struiken aangeplant, 153 wilgen geknot en 55 fruitbomen onderhouden. Het aantal onderhouden bomen/struiken is 500, gelegen op 2,5 hectare. Tenslotte bracht Ad met een kop koffie een toast uit op het nieuwe jaar.
Voor de pauze hadden een aantal vrijwilligers al gezaagd en gesleept in een zogenaamd vogelbosje. Na de koffie gingen alle vrijwilligers hier aan de slag, ook in een nabijgelegen tweede vogelbosje. Deze bosjes zijn in de loop van de jaren helemaal dicht gegroeid en bevatten veel dood hout. De door Cor gemerkte boompjes zijn op kniehoogte afgezaagd. De takken zijn deels op een hoop gegooid en deels verwerkt in een takkenril, dienend als een schuilplaats voor klein wild.
Uit het oogpunt van de vogelbescherming is het beter, zo had Frank ergens gelezen, om de bomen op 1 meter hoogte af te zagen. De vogels zijn dan in de kruin, die zich op deze afgezaagde stammen ontwikkelt, beter beschermd tegen hun belagers. Anderzijds kunnen deze belagers door deze vrij hoge stammen de vogels gemakkelijker benaderen. Misschien is afwisselend zagen op knie-en middelhoogte een optie. Deze kleine bosjes worden ook wel postzegelbosjes genoemd. Uit recent onderzoek is gebleken dat postzegelbosjes in vergelijking met grotere bossen per oppervlakte-eenheid meer koolstof in de bodem opslaan. Hierdoor wordt er meer van het broeikasgas CO2 uit de atmosfeer gehaald. Ze bevatten betere voedselbronnen voor wilde dieren en er leven minder teken. Dit komt doordat er meer zonlicht kan doordringen in de kleinere bossen en ze vaak wat bemesting krijgen van landbouwgronden waar ze tussen liggen, dat maakt dat de bomen er goed kunnen groeien en er ook meer ondergroei is. Er is ook gebleken dat de kleine bosjes nog beter scoren als ze gemengd zijn, dus verschillende soorten bomen bevatten in plaats van één soort. Uit dit verhaal blijkt dat de SLE goed bezig is om naast het onderhouden van houtwallen ook onderhoud te plegen in deze vogel-of postzegelbosjes.

Het werk aan het eerste bosjes is op zaterdag voltooid. Het tweede bosje hebben we op **vrijdag 10 januari** met 13 vrijwilligers verder uitgedund. Dit was met maar drie zagers nog een flinke klus. Naast stapels takken werd er ook een flinke stapel hout gemaakt bestaand uit essen, elzen en eikenhout. Uiteraard wekten deze houtstapels de begeerte van de houtstokers op. Het is echter onduidelijk wat de landheer (Wouter) met dit hout wil doen, het vervoer over het zompige grasland is ook nog een punt. In totaal zijn er over de honderd grote en kleine bomen geveld. Na afloop zagen de bosjes er akelig kaal uit. Gelukkig wordt er later bosplantsoen geplant. Samen met de vorming van nieuwe kruinen is er dan op termijn voor de vogels weer genoeg nest-en schuilgelegenheid.

Tijdens de twee werkdagen op de Stoopschaar zijn een drietal vrijwilligers bezig geweest met het knippen van de over de sloot hangende elzentakken. Deze kwamen natuurlijk voor een deel terecht in de sloot. Op bovenstaande foto probeert Jan de Jager zijn evenwicht te bewaren terwijl hij een ferme tak uit het water vist.

Van het bestuur.

Dries Bakker, Paul Gorter en Herman van der Meulen hebben zich teruggetrokken als vrijwilliger. We danken hen hartelijk voor hun inzet voor de SLE.

Als nieuwe vrijwilliger heten we welkom Hans Metzger en het echtpaar Henk en Ineke van de Rozenberg. Alle drie zijn ze de afgelopen maanden al flink in actie geweest bij de SLE.